

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felzárólapok intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1907.

XXXVI. évfolyam. 7. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, január 9.

A vármegyék új beosztása.

— január 9.

A szegediek régi kedves eszméje Szeged vármegyének felállítására. Mig eddig csak Szeged és Szentest harcolt a hegemoniáért, legújában Csanád akarja Csanád vármegyét feltámasztásával szűk határait tágítani. Ezek körül a kérdések körül egész irodalom támadt, melyet legújában dr. Benisch újvidéki tanár gazdagította egy érdekes munkával. A tudós tanár a következő módon kívánja a kérdést megoldani, mely bennünket azon okon is érdekel, mivel Torontál vármegye járásai nagy szerepet játszanának a másik két vármegye kikerekítésénél, illetve alapításánál.

Az első s legfontosabb kérdés, mely itt felmerül, így szól a tudós szerző, vajjon Szeged vármegye mely területen szerveztessék s hogy megmaradhatna-e Csongrád vármegye az új Szeged vármegye mellett? A szentesiek ugyanis amellett érveltek, hogy Szeged vármegye három torontál járásból alakíttassék Csongrád vármegye teljes épségben hagyásával. Ez álláspont azonban, mint rögtön látni fogjuk, tarthatatlan. Tegyük fel, hogy a törökkanizsai, nagyszentmiklósi s a távolfekvő perjámosi járásokból alakítanák meg az új megyét, melyhez maga Szeged, mint törvényhatósági város, természetesen nem tartozhatna. A mindössze 125.000 lakost számláló új megyében a 34.301 főnyi magyar (27 százalékos veszedelmes kisebbségben lenne s a megyegyűlést szerb és oláh bizottsági tagok lephetnék el. Ezt nem szabad, nem lehet éppen nemzeti szempontból megengedni s a nemzetiségeket ellensúlyozni kell, mi csakis a dorozsmai járás átcsoportolásával történhetik meg. Ez átcsoportolás már azért is indokolt, mert a járás községei (Dorozsma, Aigyó, Horgos, Kistelek, Tápé, Sándorfalva, Sövényháza) Szeged közvetlen

közeliében vannak, hová a munkakeresés, bevásárlások s a jó összeköttetés vagy közelség ugyanis vonzza őket.

Az így kikerekített Szeged vármegye már 172.000 lakossal bírna s a 80.000 főnyi magyarság abszolút többséget alkotna benne. Amde lehet-e, érdemes-e a megmaradt 10 községet s 84.950 lakost számláló Csongrád vármegyének a külön drága vármegyei apparátust fenntartania? Bizonyára nem s így egyesíteni kell a szintén kicsiny, 29 községből álló s 140.000 lakosú Csanád vármegyével, melynek székhelye, Makó, újában egész Csongrád vármegyével direkt vasúti összeköttetésben is van.

Ez volna az egyik megoldás, de én jobbnak találnék egy másikat, mely radikálisabb ugyan, de úgy közigazgatási, mint nemzeti szempontból előnyösebbnek látszik. Ez Csanád vármegyéhez csatolná a sokkal közelebb levő perjámosi s nagyszentmiklósi járásokat, melyek már Szegeddel nincsenek oly élénk összeköttetésben s Szeged vármegye a törökkanizsai, dorozsmai járásokból, továbbá az erősen nemzetiségi jellegű kiskindai járásból s Nagykiskindai városból alakítaná meg, hol a szerbek csak az idén verték le a magyar képviselőt. Hogy azonban a nemzetiségek kellőleg ellensúlyoztassanak, a szintén túlnépes Bácskából Szeged vármegyéhez kellene még csatolni a zentai járást Zentával. Ennek községei Szegeddel közvetlen vasúti összeköttetésben vannak (épp úgy, mint a kiskindai járásé), mig Zombortól nagyon távol esnek. E, szerintem ideális rendezés után Szeged vármegye 219.000 lakost foglalna magában, melyből 143.544, tehát a túlnyomó többség magyar, a Csongrád s Torontál egyes részeivel bővült Nagycsanád vármegye pedig 305.000 lakossal bírna (köztük 199.000 magyar.) Bácsbodrog vármegye pedig 605.000-ról 532.000-re, Torontál vármegye 590.000-ről 411.000-re szállna alá.

Igy tervezi az új beosztást dr. Benisch.

Nekünk erre a tervre csak az a megjegyzésünk, hogy Torontál vármegye magyar járásait semmi esetre sem szabad innen elszakítani, mert figyelembe kell venni, hogy a vármegye felső részében lakó magyarság van hivatva a magyarság s a nemzetiségek között a helyes arányt fenntartani. S mi más rendezést el sem tudunk képzelni, mint olyat, mely ezeket az irányelveket szem előtt tartja.

A községi segéd- és kezelő-személyzet nagygyűlése.

— január 9.

Nagygyűlésre szerepeltek egybe tagnapelőtt délelőtti az ország különböző megyéiből az újpesti község-házán a községi segéd- és kezelő-személyzetek küldöttségei, hogy érdekeik megvédelmezésére külön szövetségben tömörüljenek. Nagy többséggel határozatot hoztak, amelynek értelmében megalakítják országos szövetségüket. E szövetség által vélik hathatósan keresztülvinni érdekeik védelmét.

Fél tíz órakor kezdődött meg a nagygyűlés. Az első felszólaló Bauer Károly (Dunaföldvár) volt, aki tartalmas beszédben tártá elő azokat az okokat, amelyek ezt a szervezkedést szükségessé teszik. Hatásos beszéde végén arra intette a nagygyűlés tagjait, hogy a legnagyobb higgadtsággal, komolysággal és határozottsággal hozzák meg határozataikat, mert az ad a mozgalomnak erkölcsi erőt.

Kuszli Gyula elnök erre élénk helyesléssel mellett indítványozta a községi segéd- és kezelő-személyzet országos szövetségének megalakítását. Fejtette a kérdést, hogy külön kívánjuk-e a szervezkedést vagy nem? Bauer Károly szótlanul felugra s Dunaföldvár személyzete részéről a külön szervezkedést pártolja. Csóry Ferenc (Tolna) véleménye szerint, ha azokat a fényes multtal rendelkező egyleteket, mint az Országos Jegyző-Egylet, az ügy pártolására megnyerik, inkább lehet reményük célt érni, mint így. Ezért indítványozza az Országos Jegyző-Egyletbe való belépést. Darvas Bertalan az újpesti személyzet nevében a külön szervezkedést pártolja. Gosztonyi Gyula (Hunyadváry) zajos tetszés mellett mondotta el, hogy ők voltak az elsők a mozgalom megindításában. Az előértekezleten a többség véleménye előtt ő is meghajolt s nem ellenzi a

A „TORONTÁL” tárcája.

Farsangi tréfa.

Mikor Lebas ur hallotta, hogy az óra kilencet ütött, összehajogatta az újságját és bevonult a hálószobájába. A meleg ágyra, a puha dunyhára gondolván, kéjes érzés fogta el, amelyet csak növelt még a kúna dühöngő gyalázatos idő. És így szólt magában:

— Ha megdöglök, hogy vannak emberek, akik most az álarcás-bálba mennek! Fagyoskodó Pierrók, akik a hóban bukdácsolnak és könnyed Pierette-ek, akiket a szél paskol! Ah, vannak még ostobák! Vannak még!

Le is feküdt rögtön, amikor hirtelen megszólal a csöngető. Ohó! Ki lehet az ilyen csunya időben, ebben az órában? Lebas ur, félig már az ágyában, megállt. Hallotta, hogy megnyílik az ajtó, aztán beszélgetnek az előszobában, majd Annettenek, a cselédlányoknak a léptei közelednek. Végül előtte áll a leány rémült arccal és remegő hangon mondja:

— Lebas ur, oda kinn egy álarcás ember van, aki ön felől kérdezősködik.

— Egy álarcás, Annette?

— Igen, nagyságos ur! . . . Ott van a dolgozószobájában!

Lebas ur elképedt. Mi lehetett ez? Bizonyosan valami farsangi tréfa! De hiszen neki nincs olyan barátja, aki efféle elkövethetne vele. Komoly nyugtalansága egyre nőtt, erre az ismeretlen álarcásra gondolván, aki lefekvés idején hozzá így behatól.

Lebas ur és Annette ott állott teljes aggodalomban és izgalomban s egyideig semmit sem szóltak.

— Tudja mit, Annette, mondja, hogy már lefeküdtem.

— Ó nem, Lebas ur, csak tessék bemenni! . . . Én nem magyék egyedül, nagyon félek. . . Ön nem fehérik le, Lebas ur. Csak tessék bemenni, mert különben elszaladok.

Egy pillanatig nem tudta Lebas ur, hogy mit tegyen. Meleg ágyára nézett, majd a folyosó felé fordította szemét, a dolgozószoba irányában. . . Végre is elszánta magát és hálóköntösben és sapkában a dolgozószobájába ment.

Az álarcás csakugyan ott volt, ült nyugodtan a karosszékekben. Szalás volt mint egy muskétás, vörös köpeny és szürke nemezkalap volt rajta. Arcán fekete bársonyláva, amely alól kinyult hosszú bajuszának két csucsa. Lábat, amelyek magas száru, ráncos csizmába voltak bujtatva, egymásra vetette fesztelenül. Az ismeretlen a kandallóban meg is gyújtotta volt a tüzet és egyáltalában nagyon kényelmesen rendezkedett be.

Mikor Lebas ur megjelent, eszébe sem jutott, hogy felálljon.

— Lebas ur? — kérdezte harsogva. — El vagyok ragadtatva, hogy megismerkedhetünk. De hát üljön le!

— De nem, uram. . . — hebegett Lebas ur. — Üljön le hát, ezer ördög!

Lebas ur leült szemben.

Ki lehetett ez az ember? Mit akar nála északának idején? Lebas ur hiába törte ezen az esztél s hiába vizsgálta a lánya alatt az ismeretlen arcvonásait. Teljesen idegen volt neki.

— Reménytelen, nem zavarom? Ebben a gyalázatos hóvihárban nagyon kényelmes így a kandalló mellett ülni. . . Igazán nagyon jól van berendezkedve. Amíg vártam önre, megnéztem XVI. Lajosnak ezt a pompás kartonját. Nemde

ez az ön nagybátyjának, Belhugonnak a hagyatékából való?

Ohó! . . . Lebas ur felpattant, mintha kigyó csippte volna meg. Ki mondta ezt? Valami ismeretlen hang? Vagy talán ez a muskétás, aki itt ül a karosszékekben? Meredten nézett rá, tágra nyitott szemével. A lánya azonban megőrizte szeretőreméltó, gyanútlan viselkedését. Olyan egyszerűen mondta azt a dolgot, mintha nem is azt mondta volna.

— Igen, igen — ismételte — az nagyon szép műdarab. Önnek van izlése. . . Önnek mindig is volt izlése, Lebas ur.

Lebas ur azon töprengett most, mosolygói kell-e, vagy haragudni, de az ismeretlen nem igen hagyott neki időt az elmélkedésre.

— Ezek a kárpitok például, — folytatta — amelyekkel ön a falakat díszítette. . . azé a szegény asszonyéi voltak, aki nagy nyomorában megvásárlásra kínálta önnek? A szegény öregnek fogalma sem volt az értékükről. De ön, Lebas ur, tudta, hogy mit érnek, hogy azok Beaupais-kárpitok. És rögtön kínál is értük ötven frankot, s a szegény öregasszony hálálkodva fogadta el és meg is áldotta önt a nagyelkűségéért. És este ön beirta a könyvébe: „Ma tizezer frankot kerestem.” Ez aztán az izlés, Lebas ur. Gratulálók hozzá.

Lebas ur hűledezett. Honnan tudta ezt ez az álarcás ember? Mély nyugtalansággal nézett rá, de szerencséjére a kandalló fénye elaludt, nem lehetett látni rajta az izgatottságot. Az álarcás pedig mosolygott. Ezt a pillanatot Lebas ur alkalmasnak találta arra, hogy magatartásának méltóságot és szilárdságot adjon, ambar a hálóköntöse és sapkája némileg ferde helyzetbe hozta a muskétással szemben. De azért a hangja meg lehetőszen szilárd volt, mikor így szólt:

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/3 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/3-tól 1/3-g urak részére is. Videki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától este 10 óráig.

Január 14. Közig. bizottsági ülés.

— **A bíráló-választmány ülése.** Torontálvármegye bíráló választmánya tegnapi délelőtt Botka Béla főispán elnöklésével ülést tartott. Jelen voltak: dr. Grandjean József, Oldal Antal b. tagok és Hertelendy Ferenc mint előadó. A választmány a virilista névjegyzék ellen beadott felelőzéseket intézte el.

— **Esküvő.** Liptószentiváni Szent-Ivány Tibor tartalékos honvédszázados, liptószentiváni Szent-Ivány Zoltán cs. és kir. kamarás fia Ivánon házasságot kötött kisterpesi Markovits Antal és neje, szül. krivoborai Kabdebó Vilma leányával, Vilmával.

— **Népkönyvtárak a torontáli községeknek.** Torontálvármegye községei közül újabban a következők kértek népkönyvtárt: Mokrin, Majdan, Kisteramia, Ujpecs, Torontáljózseffalva, Tamásfalva, Révaufalu, Nagyösz, Karlova, Melence, Fény, Szécsénfalva, Ujfalva, Óéc, Torontálalmás, Feketető, Németnagyszentmiklós, Cernya, Lajosfalva, Óbessenyő, Klárafalva, Basahid, Nakófalva, Dolova, Vizesda, Klári, Nagygáj, Németcernya, Lukácsfalva, Románecska és Franzfeld. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület a községeknek a népkönyvtárakra vonatkozó jegyzőkönyvi határozatát a törvényhatósággal jóváhagyta s további elintézésre illetékes helyre fölterjesztette. A községek legközelebb megkapják már a kész könyvtárt. Több torontáli községnek a népkönyvtárra vonatkozó határozatát a kulturális egyesület a vármegye legközelebbi rendkívüli közgyűlése elé terjeszti jóváhagyásra, úgy hogy tavaszig ezek a községek is megkapják a népkönyvtárakat.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A temesvári ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Pesztalic József dr. ügyvédet Pancsova, Roth Dező dr.-t Temesvár, Lukits Gyula dr.-t Csakova, Wreitsek József dr.-t Temesvár és Abonyi Henrik dr.-t Temeskubin székhellyel az ügyvédek lajstromába felvette, ellenben Obitz Gyula orsovai ügyvéd elhalálása folytán törölte és gondnokul Székely Mihály dr.-t rendelte ki, egyben Abonyi Henrik dr. ellen az ügyvédi gyakorlatról való felfüggesztést megszüntette.

külön egyesületet. Somogyi Vilmos (Tolna-megye) erőteljes szavakban írta le a segédjegyzők vidéki életének bajait. Verseny Elemér (Békésmegye) nem helyesli a külön egyesületet. A jegyzők eddig sem voltak okai a segéd- és kezelőszemélyzet helyzetének. Boros Ignác (Szilágy-megye) azt a közvetítő indíványt teszi, hogy akik jelenleg benn vannak, maradjanak benn továbbra is a jegyzői egyesületben. Miklós Mór és Kovács Dező (Szilágy-megye) felszólalása után Kuszi Gyula elnök a vitát bezárta s feltette a kérdést, mire a gyűlés nagy többséggel elhatározta az országos szövetség megalakítását, majd pedig Bauer Károly előterjesztésére a belügy-miniszterhez felterjesztendő alapszabálytervezetet is elfogadták. Ezután a tisztikar megválasztása következett. A tisztikart így alakították meg:

Elnök lett Bauer Károly (Dunaföldvár), I. alelnök Gosztanyi Gyula (Piskitelep), II. alelnök Darvas Bertalan (Ujpest), titkár Vastagh Ferenc (Dunaföldvár), pénztáros Szegő Lipót (Ujpest), ellenőr Erschinger Ignác (Ujpest), I. jegyző Kuszi Gyula (Ópaiánka), II. jegyző Degenhardt Miklós (Moór).

Itt emlíjük meg, hogy a községi segéd- és kezelőszemélyzet szervezkedő bizottságához Torontálvármegye antalfalvai járásának segédjegyzői és községi kezelő személyzete nevében intézi Grandjean Géza a következő sorokat:

A községi segéd- és kezelő személyzet helyzete javítását a belügyminiszter úrtól az országos jegyzői egyesület útján kérelmezzük. A segédjegyzők társadalmi állásukhoz mért megélhetésük biztosítására a minimális fizetés 1200 koronában, 240 korona lakbér és 100 korona ötévesi korpótlékban állapítandó meg. Az irnok és végrehajtók kezdőfizetése 800 koronában, 100 korona lakbér és 80 korona ötévesi korpótlékban. A segédjegyzőknek évente négyheti, a kezelőszemélyzetnek háromheti szabadságidő biztosított olyképp, hogy ezen szabadságidő részletekben is igénybevehető legyen.

Tiltakoznunk kell, hogy jegyzői állások betöltésénél tényleges alkalmazásban lévő községi tisztviselőknél kívül mások jelölésbe jöjjenek. Kérjük a belügyminiszter úrnál, mondja ki, hogy állami vagy törvényhatósági nyugdíjasok, községi jegyzők vagy segédjegyzők nem lehetnek. Hátravolna még fegyelmi törvényünk revíziója, a rendbírósági jog eltörlése és általános szolgálati pragmatika.

Hisszük, hogy a belügyminiszter úr figyelembe fogja venni a magyarosodás érdekében mindenkor, különösen a nemzetiségi vidékeken kifejtett tevékenységünket és azt a körülményt, hogy a községi tisztviselők mindenkor a független magyar állameszme hívei voltak és boldogulásukat a jelenlegi nemzeti kormánytól remélik.

— Uram, nem tudom, hogy ki ön és mit kar itt. Mit parancsol?

— A muskétás kecses mozdulatot csinált a kezével.

— Ne heveskedjék, uram. Gondolja meg inkább, hogy nagyon szép, ha ilyen csúf időben meglátogatja önt az ember. Azért hát kinaljon meg abból a konyakból, amelyet a múlt heten szerzett és amelyet oly ügyesen csempészett át a vámon.

Lebas ur szilárdágának egyszeriben vége lett. Hogyan! Még ez is! Az ismeretlen ezt is tudja! Az pedig még hozzátette:

— Igen, igen, nagy huncut maga, azt meg kell adni, Lebas ur!

De az arca egyre mosolygós volt s a hangja kötekedő. Lebas ur megnyugodott már kissé, csak hogy a lárva már hozzá hajolt és hunyorgatva sugta neki:

— Hát az a csiny a három ládával, amelyek elveszték...

Lebas ur csaknem felsikoltott. Rémtűten nézett az álarcosra. Mit mondott ez az ember? Mit tudott ez abból a históriából, amely rég el volt már temetve és felejtve és amelyből senki nem tudhatott meg soha semmit sem. A három láda hi-törője! Maga Lebas ur is majd elfelejtette már. És ezen a farsangi éjszakán hirtelen felbukkan a homályból titokzatosan ez a muskétás, kényelmesen elterpeszkedik a szobájában és feltámasztja a dolgot sirjából.

— Három lada veszett el. Az egyikben ezüstneműk voltak, a másikban homok és a harmadikban...

— Kérem — susogta Lebas.

— Ugyan kedves Lebas ur, ez a história önnek kellemetlen? Jó, hagyjuk. És csevegjünk inkább az akadémiai pálmákról, ha az kellemesebb.

— Nem, nem — esdekelt Lebas ur és verejtékcseppek gyöngyöztek halvány homlokáról.

— Hát az sem tetszik. Pedig olyan mulatságos volna ez a história, amelyben ön egy derek urnak háromezer frankot fizetett, hogy megszerezze önnek az akadémiai pálmákat és aki küldött önnek valamit... Egy zsák datolyát... A pálmáról csak datolyák hullottak... Jó kis história, pompásan el lehet beszélni baráti körben a kandalló mellett. Mért is hallgatta el olyan nagy gonddal? Talán félt, hogy kinevetik, vagy becsukják érte? Latja, ez a vége az ambícióinak. Ah, az a gazfickó!

És a muskétás ökle hatalmas csapással zuhant le Lebas ur vállára.

Lebas ur úgy érezte, hogy most össze kell roskadnia. De a rettenetes kéz megragadta és visszafütyülte a helyére. S az idegen nyugodtan folytatta:

— Szerencsére, csinyek dolgában ön sohasem jut zavarba s csakhamar akad rá alkalma, hogy kamatos-kamatostul visszakapja a pénzét, még pedig az egyesült művészetek sorsjátékán, amelyen ön az öcsése sorsjeggyével öt ezer frankos nyereményt csinált, miután az ön sorsjeggyét szerencsésen az övének a helyére csempészte... Igen, igen, Lebas ur, ebben ön remekelt. Este volt, nemde, akkor? Körülbelül olyan késő lehetett, mint most. Ön olvasta az újságban a nyeremények lajstromát... Az ön öcsése ott aludt ugyanabban a szobában... a sorsjegye a tárcájában volt...

Lebas urat kimondhatatlan rémület fogta el. Felállott. A szeme meredten bámult, minden tagja reszketett. A falig hátrált vissza. De az álarcos is felállt és bizalmasan karonfogta:

— És mánap az öcsése így szólott önhöz: „Mégis csak hallatlan, hogy neked mindig milyen szerencséd van... Nekem pedig soha”. És hogy

— **A Duna—Tisza csatorna.** Szegedről írják: Szeged város törvényhatósági közgyűlésének határozata értelmében Lár György dr. polgármester most küldi meg Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek s az országgyűlés tagjainak a Duna—Tisza közötti csatorna szegedi torkolata érdekében szerkesztett memorandumot. Az emlékirat tizenhét nyomtatott oldalra terjed s bőségesen kifejti mindazon indokokat, melyek a szegedi betorkolás mellett szólnak.

— **A szegény gyermekéért.** Báró Garliczy Margit és Erzsébet kisasszonyok védnöksége alatt a deszki állami elemi iskola seregénysorsu növendékeinek felruházására jótékonycélú bál volt a Korona-féle vendéglőhelyiségben. A kitünően sikerült mulatság szép jövedelmet hajtott a jótékony célnak.

— **Gazdasági jelentés.** A nagyszentmiklósi járás állami gazdasági tudósítója a gabona árjegyzéseket a következőkben ismerteti: buza 13 korona, rozs 10 40 árpa 10 40 tengeri 9 20 és zab 12 20 korona. Marhahús 1 28 és 1 33 korona, sertéshús 1 44 borjúhús 1 60 korona, birkahús 95 fillér, 100 tojás 6 kor., fehér burgonya 5, rózsaburgonya 6. vaj 2 40 korona árban kelt el. Az időjárás borús és havas, mérsékeltlen hideg.

— **Torontáli fiúk nyomora idegenben.** Törökkanizsáról írják: Lux Fibián karnagy ezélt egy évvel törökkanizsai és más torontáli svábfiukból 32 tagu gyermekzenekart szervezett, amelyvel külföldi körutrá indult. Lux a szülőknél azt ígérte, hogy gyermekeiket ő látja el ruhával, élelemmel s ezenkívül minden szülőnek 20 koronát küld havonként. A karnagy a banda impresszáriájul Mosonyi Károly volt szegedi színigazgatót szerződtette. A gyermekbanda dolga azonban rosszul ment a külföldön. Nem kaptak szerződést s kénytelenek voltak pár hatósért labujokban, éjjeli büntényákon játszani kora estétől reggelig. Mosonyi, aki hamarosan belátta, hogy a képzetlen gyermekbandával nem tudnak zöldre vergődni, ott hagyta őket s visszajött Magyarországra. Azóta még rosszabbra fordult a magyar fiúk sorsa. Legutóbb Frankenberg szászországi városkába kerültek s most ott vesztelnek. Egy odaváló magyar ember panaszos levelet intézett Törökkanizsa község előjáróságához, amelyben elmondja, hogy a törökkanizsai magyar fiúk Frankenbergben a legnagyobb nyomorral küzdenek. Most, télvíz idején is a vékony nyári ruhában, mezitláb csavarognak a szász városka utcáin, piacain és koldusmódjára kéregetnek. Lux Fibián karnagy szolgái munkára alkalmazzák a 12—14 éves fiukat. Csomagokat hordat velük az állomáson s az ezért kapott pénzt elszedi tőlük. A frankenbergi magyar ember felszólította Törökkanizsa község előjáróságát, hogy valami uton segítsen a züllésnek induló 32 fiu sorsán. A község előjárósága már hetekkel ezelőtt közben is járt Tallián Béla volt földművelésügyi miniszter útján a belügyi kormányfővel, hogy a nyo-

megünnepeljék az ön szerencsését, ön elvitte őt egy étterembe. Ezzel igazán adósa volt ön neki.

Eddig Lebas ur nem hitt kísértetekben, de ebben a pillanatban hajlandó volt már rá. Mert hát ami vele történt, az nem álom, nem lázallapot, csakugyan ott volt a dolgozószobájában, hálóköntösében, sapkájában s szemben vele az a muskétás. De hát kicsoda az az ember, ki hóviharban jön annyi mindent tud az életéből, amit más senki sem tud, aki legrejtettebb titkait ismeri és aki egy füst alatt összes gonoszságait felsorolja neki. Nem a saját lelkiismerete volt az, amely emberi formát öltött, hogy vezaklésre bírja? De hát miért választotta éppen ezt az alakot?

— Kicsoda ön? ... Kicsoda ön? ... — kérdezte.

Tizenegyét ütött az óra. Az álarcos hirtelen elbocsátotta őt.

— Hogyan? Már tizenegy óra? Hogy milyen gyorsan is mulik az idő kellemes társaságban! Megigazitotta magán a köpenyét s megpödrötte a bajuszát.

— Meg fog bocsátani nekem, de fájdalom, bucsuznom kell. Szép hölgy vár, akit az álarcosbálba viszek.

És tökéletes gráciával indult az ajtónak. Lebas ur, aki még mindig ott áll a falhoz lapultan, utána kiáltott:

— De az isten szerelmére, kicsoda ön, hogy így életem titkát mind ismeri?

— Ah igen, önnek igaza van — mondotta az álarcos és megfordult a küszöbön. — Bocsásson meg, amiért megfektettem a bemutatkozásról.

Kecsés mozdulattal meghajolt és így szólt: — Hát kérem... Lebas ur... én az ön feleségének a — kedvese vagyok.

És sarkon fordulva most már végleg eltávozott. **Jean Madeline.**

morgó gyermekeket transzporáltassák vissza Törökánizsára, amire nézve a miniszter most megtette a szükséges intézkedéseket.

A haldokló forint. A forint értékű pénzek egymásután tűnnek el. Most például azok az államjegyek, amelyek még forgalomban vannak, ebben az évben teljesen érvényüket veszítik. Ugyanis az 5 frtos és 50 frtos államjegyeket 1907. augusztus 31-ig kell bemutatni az Osztrák-Magyar Bank budapesti vagy bécsi főintézeténél vagy a bank fiókjainál, ahol az államjegyek helyett megfelelő összegű koronaértékű bankjegyet szolgálatnak ki. Aki tehát 1907. augusztus 31-ig az 5 frtos és 50 frtos államjegyeket be nem cseréli bankjegyekre, az elveszti pénzét, mert az említett államjegyek 1907. szeptember 1-én már érvénytelenekké válnak és ezentúl még kérvényezni sem lehet, mert az ilyen kérvényeket a pénzügyi kormányzat nem veheti többé figyelembe. A legutóbbi november végéről szóló kimutatás szerint még 1.292.250 forintnyi ily államjegy volt beváltatlan. Az Osztrák-Magyar Bank decemberben még beváltott 31.797.70 korona értékű ily államjegyet, továbbá a birtokában is maradt még 3279.30 korona értékű, amit legközelebb szintén bevált. Ezzel valószínűleg azután meg is szűntek már az államjegyek, mert a többi jobbára megsemmisült és nem kerül többé beváltásra. Az a mintegy harmadfél milliónyi államjegy a két államincstár nyeresége lesz. Ez alkalommal megemlítjük, hogy a még forgalomban levő 10, 100 és 1000 frtos forint értékű bankjegyek is becserelehetők, még pedig a 10 frtos bankjegyek 1909. augusztus 31-ig, a 100 frtos bankjegyek 1910. október 31-ig és az 1000 frtos bankjegyek 1910. december 31-ig. Ez időn túl a bank egyáltalában nem váltja be a forint értékű bankjegyeket.

Osere. — Micike (12 éves, a mamájához): Mamuskám, ajánlanék egy cserét. — Mi az drágám? — Tanuld meg helyettem a leckét, majd én addig udvaroltatok magamnak a hadnagy ural.

Családi dráma. Hartwig János sőtö-munkás véres családi drámát rögtönzött Lugoson. Hartwigot neje már régebben elhagyta és fiaival Lugosra ment az édes anyjához. Hartwig többször hívta vissza a feleségét, de az asszony nem hajlott a kérésre. Ez azután annyira felbőszítette az elhagyott embert, hogy tegnapelőtt elutazott Lugosra, egyenesen elment anyósához és ott elő-rántva revolverét, szó nélkül ráőlt feleségére, fiára és anyósára. Mindhárom súlyosan megsebesültek. Hartwig ezután agyonlőtte magát.

Megfagyott részeg ember. Tápé község határában Nyári Ferenc földmivest tegnap reggel holtan találták. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a boldogtalan ember megfagyott. Nyári mult éjjel az egyik kocsmában mutatott, ahonnan holtrészegen távozott el. Ugy látszik, hogy az utcan esedett s mély álmomba merült, miközben a dermesztő éjszakában tagjai csontig fagytak.

FERENCZ JOZSEF keserűvív
(20-9.3)

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Elítelt párbajozók.** A legutóbbi párdányi országgyűlési képviselőválasztás alkalmával történt, hogy Schröder Béla, a „Délvidéki Ujság” felelős szerkesztője heves szóváltásba keveredett a párdányi kaszinóban Perschina Ede szerb-ittobai földbirtokossal. A szóváltásból lovagias ügy tamadt s a felek mult év november havában pisztolypárbajt is vívtak a nagybecskereki kincstári kis erdőben, mely sebesülés nélkül végződött. A nagybecskereki járásbírósg párviadal vétsége miatt felelősségre vonta Schrödert és Perschinát s ez ügyben ma folyt le a tárgyalás Demeter János járásbíronál; ügyészi megbízottként Kokits János ügyvéd szerepelt. A felek egybehangzó és beismerő vallomása alapján a járásbírósg Schröder Bélát és Perschina Edét egy-egy napi államfogházra ítélte el. Az ítéletben úgy a felek, mint az ügyészi megbízott is megnyugodtak.

§ **Lopás borotválkozás közben.** Nehány héttel ezelőtt, december 20-án történt, hogy Eichinger Márton helybéli nyug. honvédszázados betért a Tymov Marinko Nicky-utcai borbélyüzletébe s ott megborotválatta magát. Az üzletben akkor csak Bozsini Milán és Makár Tamás segédek voltak jelen, akik közül Bozsini szolgált ki a századosot. Mikor a borotválkozás véget ért, Bozsini a százados köpenyegéért ment és észrevette, hogy a belső zsebben valami tokszerű, kemény tárgy van elhelyezve. Egy ügyes mozdulattal a zsebbe nyult s a tokot kivette. A műtétet észrevette Makár, a másik segéd is, de Bozsini intett neki, hogy hallgasson. Mikor a kapitány eltávozott, a tolvaj legények kinyitották a tokot és egy 600 korona értékű, remek kivitelű arany órát találtak benne. Az órát Bozsini hazavitte s lakásának egy

félreeső helyén a földbe ásta, hogy majd később eladhassa és a pénzen társával megosztózik. A turpisságra azonban a csendőrség rájött s a borbélylegényeket ma a nagybecskereki kir. törvényszék Makár József bíró elnökölete alatt egyenként 1—1 évi börtönrre ítélte.

§ **Megbízhatatlan éjjeli őr.** Kutterer Katalin gaádi kereskedőnőnél már évek óta alkalmazva volt egy Malimarkov István nevű éjjeli őr. Kutterer Katalin, aki Perl Lipót unokaöccsével együttesen vezette üzletét, teljesen meg volt elégedve az éjjeli őr működésével, míg nem mult év október 25-én valóban keserű csalódásra ébredett. Éjjel ugyanis az asszony felriadt álmából és hallotta, amint a padlásokon többen ide-oda járkálnak. Felköltötte a szomszéd szobában alvó unokaöccsét, Perl Lipót, aki aztán is flagranti rajtakapta Malimarkov Jácát és Malimarkov Vladát (az éjjeli őr rokonait), amint a fel-tört ajtóju padláról néhány zsák buzat akartak elloponi. A tolvajok az éjjeli őr segítségével jutottak fel a padlásra. A törvényszék előtt ma a vádlottak tagadták, hogy lopni akartak volna és azzal védekeztek, hogy azon az éjszakán valamennyien ittasak voltak. Ezzel szemben több tanu esküvel megerősített vallomása éppen az ellenkezőjét igazolta s ennek alapján a törvényszék Malimarkov Istvánt és Malimarkov Jácát 8—8 havi börtönrre, Malimarkov Vladát pedig 6 havi börtönrre ítélte el. Az ítéletet a vádlottak megfélebbezték.

Mulatság.

Farsangi naptár.

Január	9. Tea-estély.
„	12. Jótékony nőegylet estélye.
„	13. Szerb nőegylet korhelyleves-estélye.
„	19. Dominó-estély a Lloydban.
„	23. Polgári bál a kaszinóban.
Február	2. Kultúrestély.
„	9. A felsőkereskedelmi iskola hangverseny-estélye.
„	9. Izraelita nőegylet táncestélye.

*. **A kultúrestély.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület február 2-iki kultúrestélyének nagy rendező-bizottsága még a héten megalakul. A rendező-bizottság tagjai a napokban tartják végleges alakuló ülésüket, a melyen a rendezés részleteit s a fővárosi vendégek fogadását beszélik meg. A rendező-bizottság tagjait az elnökség majd külön meghívóval hívja meg az ülésre. Az estélyre szóló meghívókat a jövő hét elején küldik szét s a jövő héttől kezdve már jegyeket is lehet előjegyezni.

TÁVIRATOK

A király útja.

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ő felsége az eddigi megállapodások szerint a jövő héten utazik el Budapestről. A magyar fővárosból a király előbb Bécsbe megy, innen pedig január végén Prágába utazik.

Miniszterek utazása

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Burián báró, Schönaich báró közös miniszterek, Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter és Montecucoli gróf tengerészeti parancsnok ma Budapestről odaérkeztek.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A karácsonyi szünet után holnap délelőtt 10 órakor tartja első ülését a képviselőház. A holnapi ülésen Jekelfalussy honvédelmi miniszter beterjeszti az 1907. évre szóló ujoncmegajánlási törvényjavaslatot. Azután folytatják a kultuszárca költségvetését, amelyhez még sok szónok van feliratkozva.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti táv.) Bécsi jelentések szerint a szombati minisztertanács abban egyezett meg, hogy éini kell azzal a felhatalmazással, melyet a parlamentek a kormányoknak a kereskedelempolitikai akció dolgában adtak s a kiegyezési tárgyalásokat fel kell venni. A kiegyezési tárgyalások arra nézve is döntők lesznek, hogy a balkán-

országokkal ideiglenes vagy végleges szerződést kötünk-e.

A persa sah meghalt.

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Teheránból sürgönyzik, Muzaffer Eddin persa sah tegnap este meghalt. A sah halála nem jött váratlanul s az orvosok már napok óta csak mesterségesen tartották benn az életet. Tegnap délután azonban ereje óráról-órára hanyatlott s estére a sah kiszenvedett.

Zubovics Fedor kitüntetése.

Budapest, január 9. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király Zubovics Fedor tartalékos huszárkapitány katonai műszaki téren szerzett érdemei elismerésül a III. oszt. vaskoronarendet adományozta.

A szerb trónválsághoz.

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból jelentik, a tegnapi ünnep alkalmából egy a királyt, mint a trónörököszt és Pasic miniszterelnököt meleg ovációkban részesítette a lakosság.

Az orosz események.

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, ma reggel Pavlov ottani katonai főprokurátort ismeretlen tettes revolverrel agyonlőtte. A merénylet után a tettes elmenekült.

Vesztegetéssel vádolt városatya.

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hatala Péter fővárosi háztulajdonos azzal vádolta Simonovics Béla fővárosi bizottsági tagot, hogy megvesztegették. Simonovics ezért bepörölte Hatalát, akit a bíróság ma 8 napi fogházra és 60 kor. pénzbüntetésre ítelt.

Zsebmetszes egy bankban.

Budapest, január 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar kereskedelmi bankban egy fővárosi kereskedő cég szolgájának zsebéből elloptak 5000 koronát. A lopás pillanatában a bankban tartózkodott Brenner Armin hírhedt zsebmetsző, akit a rendőrség persze két társával együtt letartóztatott. A pénzt nem találták meg ugyan a zsebmetszőknél s valamennyien kereken tagadnak, de minden valószínűség szerint ők a tettesek.

Határidő-üzlet.

Budapest, január 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő áratat jegyezték:

Buza (áprilisra 1907.)	14.90—
Buza (okt. 1907.)	15.46—
Rozs (áprilisra 1907.)	13.40—
Zab (áprilisra 1907.)	14.86—
Tengeri (májusra 1907.)	10.24—

Nyiltér.*

Mindenütt kapható
Kalodont
nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.
(7-32)

MOST JELENT MEG!

FORRADALOM

SZOCZIÁLIS REGÉNY.

IRTA: SOMFAI JÁNOS.

Kapható Nagybecskereken a kiadónál: **Pleitz Fer. Pál** könyvnyomdai műintézetében és **minden könyvkereskedésben.** A pompás kiállítású husz ives érdekes könyv ára füzve 4 korona, kötve 5 korona.

(27-x.3)

* Az e rovat alatt közöltékkért nem vállal felelősséget a szerk.

